

govor na otvoritvi razstave Piranesi

Boris Podrecca

Piranesi Nov, 09

Če iščemo danes nekaj pomembnega v recepciji teoretskih drž v arhitekturi, moramo najprej skicirati njen setting. Arhitektura se vedno bolj spreminja v Diskurz. Igra pod vplivom globalizacije, medijev in konsumna, kot Film, TV, Event Design, Moda, Label in Politika, kako žila & vsi temi korelati in odgovarja z množico različnosti problemom, ki naj bi jih morala reševati. Arhitektura kot Baukunst & svojo nekdanjo, klasično "globino" ne odgovarja več pritiskom masovnih fenomenov. Njen nekdanji *Silentium* njena avtonomija, se je spreminjala v polifonični *parlante*. Ta javna paradigma jo je odvrnila od procesa solidariacije in kulturnološke misije. Elementarnost

40% misij, 10% podrecca, 50% diskurz, 45% odločajo za lateralne segmente arh. & scen. Pub. Relat. Film Management

12

Foto: Andraž Kavčič.

Če iščemo danes nekaj pomembnega v recepciji teoretskih drž v arhitekturi, moramo najprej skicirati njen setting in ugotoviti, da se arhitektura vedno bolj spreminja v diskurz. Pod vplivom globalizacije, medijev in potrošništva, kot so film, TV, event, design, moda, blagovne znamke in politike, se je okužila z vsemi temi korelati in na probleme, ki bi jih morala reševati, odgovarja z množico najrazličnejših drž. Štirideset odstotkov naših študentov se po diplomi odloči za lateralne segmente arhitekture, kot so scenografija, komuniciranje z javnostjo, film, management itd.

Arhitektura kot Baukunst s svojo nekdanjo klasično globino ne zdrži več pritiska masovnih fenomenov. Njen nekdanji *silentium*, njena avtonomija, se je spremenila v polifonični *parlante*. Zamenjava paradig jo je odrinila od procesa solidariacije in kulturnološke misije. Elementarnost arhitektonske drže se je razblinila, kot pravi Vasko Popa v *Paramparčad* in odgovarja s strukturalistično semiotiko in dekonstrukcijo forme vse do efemernega minimalizma, katerih drža je aseptična in enostavno »cool«. Arhitektura še nikoli ni bila tako zabavna, raznolika in večbarvna kot danes. V paralelizmu možnosti izražanja doživljamo nekaj analognega, v sinusoidi zgodovine, kot v poznem devetnajstem stoletju, v dobi pluralizma stilov. Diskurzomanijo in granulacijo lahko gledamo iz različnih zornih kotov. In če bi iskali primerno analogijo, bi jo našli v klasičnem *jam-sessionu*, kjer se različnost in komplementarnost instrumentov ter interpretacij veže v neko kompleksno harmonijo, brez dirigenta in brez partiture.

Ne gre torej za konflikt ali razbitost glasbenega *eventa* ali individualne svobode v prid neke hipotetične zaokrožene celote. Smisel je v skupni spontani igri, brez neke poduhovljene globine.

Tako nekako tudi arhitektura sledi hitrosti recepcije, učinkovitosti slike *icon & market*. In ta igra je popolnoma imuna do katerekoli zgodovine, spoštovanja do praočetov, do širše časovnosti, do tradicije. Povprečni študent vsega tega ne rabi, celo obremenjuje ga, in seveda veliko raje uživa v lahkotnosti pozabe.

opening address at the piranesi exhibition

Boris Podrecca

If we look for something significant in the reception of theoretical bearings in architecture today, we first have to outline its setting and come to the conclusion that architecture is increasingly turning into discourse. Through globalisation, the media, and consumerism such as television, happenings, design, fashion, brands, and politics, it became infected with all of these correlates. When faced with a problem that it should solve, architecture instead responds with a multitude of bearings. After graduation, 40% of our university students choose to pursue lateral segments of architecture, such as set design, public relations, film, corporate management, etc.

Architecture as *Baukunst*, with its former classical depth, is no longer able to withstand the pressure of mass phenomena. Its erstwhile silentium, its autonomy, turned into polyphonic parlante. The change of paradigms has diverted its course from the process of solidarisation and culturological mission. The elementarity of architectural bearing has dissolved - as Vasko Popa puts it - into *Paramparčad* and responds with *Structuralist semiotics* and the deconstruction of form all the way to ephemeral minimalism, whose bearing is aseptic and simply "cool". Architecture has never been this fun, diverse and colourful. In the parallelism of the possibilities of expression, we're experiencing something analogous - on the sine wave of history - to the late 19th century, the era of the plurality of styles. We can look at discourse-mania and granulation from different angles. And if one was to look for a proper analogy, it would be found in the classic jam session, where the diversity and complementarity of instruments and interpretations combine into a sort of complex harmony, without a conductor or score. This is therefore not about the conflict or incoherence of a musical happening or individual freedom for the benefit of some hypothetical self-contained whole. The purpose is playing together spontaneously, without being concerned with a particular depth of spirit.

In a somewhat similar way, architecture, too, follows the speed of reception, the efficiency of the icon&market image. The play in question is completely immune to any history, to respect of the founding fathers, to the wider temporality, to tradition. All of this is no use to the average student; in fact, it acts as a burden, encouraging the student to indulge in carefree oblivion.

The caramelised image, the virtual icon generated by electronics and telematics, and the diabolical precision, all of this leads to the ecstasy of expression. It suffices, and it's much less strenuous than a building that affects us physically, blemishes over time, and is much more exhausting in terms of its realisability.

The other extreme of liquid bearing in liquid times is the death and disposal of utopia. The current possibilities of realising anything, and the boundless, endless horizon of attainability - "the unlimited horizon" (Sennet) - abolished both the idea and the poetics of utopia, its ardour and charisma. The real-life use of torsions, hyperbolic paraboloids, polymers, biomolecular elements, fractal geometry, robotisation etc., all of this fragmented the vision of utopia, which was, as per Walter Benjamin, the vital spark of architecture.

It is precisely the two premises I mentioned,

a., liquidity and play, and

b., the disappearance and the removal of utopias,

that constitute the basic argumentative brace, which, however, has lately found itself under threat as the new generation of theoreticians cries out its rallying

arhitektonske držje se je
razblijnila, kot pravi Vasko
Popa v "paramparčad" in
odgovarja z ekstremni
strukturnalistično semi-
otiko in dekonstrukcijo
forme vse do efemerne
in minimalnosti družbi
laterke držja je aseptična
in enostavno "cool".
Nikoli, kot je sedaj je
arhitektura bila tako
žabavna, raznolipa
in večbarvna kot danes.
Dožijemo nekaj analo-
gije, v sinosoidu zgo-
dovine, kot v jo žuem
devetnajstem stoletju,
v dobi pluralizma stilov
v paralelni možnosti
izražanja. To disker-
sivno in granularno
lahko gledamo iz raz-
ličnih zornih kotov. In
če bi iskali primer no
analogijo bi jo našli v
klasnem jazz-sessionu,
kjer se različnost in
komplementarnost različ-
nih instrumentov in
interpretacij le veže
v neko kompleksno har-
monijo brez dirigenta
in brez partituro. *partituro*

Ne gre torej za konflikt ali razhajanje glasbe - ne pa eventa ali individualne svobode v prid neke hipotetične zaskrožene celote. Smisel je v skupni, spontani igri brez neke poduhovljene globine.

Tako nekako tudi arhitektura sledi hitrosti percepcije, učinkovitosti slike; ^{and} ~~je~~ ^{je} ~~ta~~ ^{ta} ~~igra~~ ^{igra} je popolnoma imuna katerikoli zgodovini, aspekta zapret očetje, za širšo temporalnost, za tradicijo.

Studenta ne pa tega ne rabi obremenjuje ga ^{celo} uživa lahkost in po sebi.

Karamelizirana slika, virtualna ikona, ki jo generira elektronika in telematika ^{in diabol} - lična preližnost, ⁱⁿ vodi k ekstazi izražanja. Manj naporno je in zadošča, kot igra - ^{na} ~~ki~~ ^{ki} fizično deluje na nas, ki se s časom maže, in ki je veliko bolj naporna v svoji izvedljivosti.

Karamelizirana slika, virtualna ikona, ki jo generira elektronika in telematika, ter diabolična preciznost, vse vodi k ekstazi izražanja. Zadošča in manj naporno je kot pa zgradba, ki fizično deluje na nas, ki se s časom maže, in ki je veliko bolj naporna v svoji izvedljivosti.

Drugi ekstrem likvidne drže v likvidnem času pa je smrt in odstranitev utopije. Aktualne možnosti izvedljivosti vsega - *anything possible* - in brezmejni, neskončni horizont dosegljivosti - *the unlimited horizon* (Sennet) - sta zrušila tako pojem kot tudi poetiko utopije, njen zanos in karizmo. Realna uporaba torzij, hiperboličnih paraboloidov, polimerov, biomolekularnih prvin, fraktalne geometrije, robotizacije itd., vse to je razdružilo vizijo utopije, ki je bila, kot pravi Walter Benjamin, sol in poper arhitekture. Prav ti dve izhodišči, o katerih sem govoril:

a.) likvidnost in igra

b.) izginitev in odstranitev utopij

tvorita temeljni argumentativni duo, ki pa ga v zadnjem času ogroža krik nove generacije teoretikov. Bil sem osebno pretresen in hkrati spodbujen na zadnjem letošnjem arhitekturno-teoretskem simpoziju v Stuttgartu, kjer je izbruhnil nek glasen *j'accuse* s strani verziranih teoretikov proti zabavni arhitekturi brez širšega kulturnega horizonta, brez etike in poklicne odgovornosti. Arhitekti razglabljujejo o formalni problematiki izrazoslovja, zajeti so v lastne brikolaže, *star system* je tumor turbokapitalizma, nove generacije nimajo primerne revolucionarne nastopa, so za ponavljanje istega ne pa proti - vlada splošna aklimatizacija. Izbruhnil je podoben konflikt kot v osemdesetih letih v Benetkah, ko je Tafuri s svojimi manjšimi apostoli bičal prakso, gradnjo nasploh, in je primat teorije odpihnil tudi tiste, kot sta Scarpa in Valle, ki so pošteno in angažirano opravljali svoj poklic in etos grajenja. Zamenjava metierja s teorijo je bila brez milosti in popolna, v Franciji so izbruhnili Derrida, Virilio, Baudrillard, in arhitekti so obstali blesavi in prestrašeni kot zajec pred kačo.

Problem se sekvencialno ponavlja v arhitekturi in nov vzpon doživljamo pravkar vsaj v nemško govorečem miljeju. V novi teoriji se zopet poraja apetit po enciklopedičnosti, po univerzalizmu, po zaključenosti višjega reda, po splošni konsenzualnosti stila, po *Weltwissen*, po neki epifanični harmoniji. Nova hegemonija in njeni predstavniki obsojajo splošne arhitekturne drže kot dezorientirane, destabilizirajoče, anekdotične in deteritorialne.

Morda bo spor in ta »narazen« relativizirala ekonomska kriza, ki jo doživljamo, in v kateri se bodo morda ohladili ti vroči izzivi. Vprašanje je, če bomo znali kapitalizirati pavzo, oddih in znali vzpostaviti neko *corpored architecture*, ki bo manj uporabna za *twisting distortion* in *interweaving*. Arhitekturo torej, ki bo formirala in manj deformirala svet, s splošno družbeno odgovornostjo onstran siljenja v ludično ospredje. S tem bo prav gotovo učinkoviteje kljubovala vzvišenosti in patosu novih teoretikov.

call. I was intimately shaken and at the same time encouraged at this year's last architectural-theoretical symposium in Stuttgart, where seasoned theoreticians lashed out against the architecture of entertainment without a wider cultural horizon, ethic, or professional responsibility. Architects only ever consider the formal issue of terminology, they're caught in their own bricolages, the star system is the cancer eating capitalism, new generations don't act in a suitable revolutionary manner, they're favour repeating things over instead of denouncing them - acclimatisation to anything and all is the norm. A conflict has erupted that is similar to the one from Venice in the 1980s when Tafuri, along with his lesser apostles, was savaging the contemporary practice and construction in general, and when the predominance of the theory blew away even those who did their work and upheld the ethos of construction in an honest and committed way, such as Scarpa and Valle. Switching from craft to theory was merciless and all-encompassing; in France, Derrida, Virilio, and Baudrillard erupted onto the scene, and architects stood dumbfounded and petrified like a rabbit facing a snake.

In architecture, this problem has been sequentially re-appearing and we're presently witnessing a new rise, at least in the German-speaking environment. The new theory reintroduces the appetite for the encyclopaedic, the universal, the self-sufficiency of a higher order, the general consensuality of style, Weltwissen, a kind of epiphanic harmony. The new hegemony and its representatives condemn general architectural bearings as disoriented, destabilising, anecdotal, and causing deterioration.

Perhaps this clash and schism will be relativised by the economic crisis we're experiencing and in which these burning issues may cool off. The question here is whether we'll be able to capitalise on the pause, the break, and establish a kind of "corpored" architecture that will be less suited to twisting distortions or interweaving. An architecture, therefore, which will form rather than deform the world, with general social responsibility beyond merely trying to elbow its way into the ludic limelight. This way, it will be much better equipped to withstand the hubris and pathos of the new theoreticians.

Drugi ekstrem te likvidne
 drže v likvidnem času
 pa je smrt in obstrepen
 utopije (socialne). Ktu-
 alne možnosti; izvedljivi
 vosti tak anything possible
 in "unlimited horizon" -
 brezmejni, nestrojni
 horizonti dosegljivosti, je
 zavrnilo tako projekt
 kot poetiko utopije, njen
 žanos in karizmo. Realna
 uporaba, torzij, hiper-
 bolničnih paraboloidov,
 polimerov, biomoleku-
 larnih prvin, praktič-
 ne geometrije, robo-
 tizacije itd. vse to je
 razdrobilo vizijo
 utopije, ki je bila dol in
 poper architecture.
 Prav ta dva izhodišča
 o katerih sem govoril:
 a) likvidnost in igra
 b) ter izpiniten utopij sta
 in obstrepen
 tvorita nek argument
 "pativenduo", katerega
 sproja impulz
 krije nove generacije
 teoretikov.

Handwritten notes and signatures:
 Valle
 Tafuri
 Scarpa
 Virilio
 Baudrillard
 Anchi
 Gram
 Foster
 Rogers
 Walter
 Benjamin
 4